

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Rize'nin Çamlıhemşin ilçesinde 20 Eylül 2025 tarihinde başlayan ve Fırtına Vadisi boyunca büyük hasara yol açan sel ve heyelanlar, bir doğa olayının ötesinde, yıllardır süregelen yanlış politika ve uygulamaların yol açtığı bir afete dönüşmüştür. Dünya Doğayı Koruma Vakfı'nın (WWF) Avrupa'da acil görünmesi gereken 100 ormandan biri olarak belirlediği, sahip olduğu doğal sit statüsüyle ve barındırdığı emsalsiz biyolojik çeşitlilikle uluslararası öneme sahip Fırtına Vadisi, adeta bir ekolojik yıkımla karşı karşıya bırakılmıştır.

Afetin bu derece felakete dönmesinin temel sebebinin, bölgenin hassas ekolojik dengesi ve jeomorfolojik yapısı hiçe sayılarak yürütülen Çamlıhemşin-Ayder yolu ve tünel inşaatları olduğu yönünde ciddi bulgular mevcuttur. Projenin, kapsamlı bir çevresel etki değerlendirmesi sürecinden geçirilerek "CED Gerekli Değildir" kararıyla başlatılması, inşaat başladıktan sonra yapılan revizyonlarla tek tünelden iki tünele çıkarılması, üçüncü bir tünel iddiası ve Ardeşen-Tunca bağlantısı gibi eklemelerle kapsamının belirsiz bir şekilde genişletilmesi, denetimsizliğin ve plansızlığın boyutunu gözler önüne sermektedir.

İnşaat faaliyetleri kapsamında dere yatağına yapılan müdahaleler, yamaçlara örülen devasa istinat duvarları ve yol şevleri, vadinin doğal su akış rejimini bozmuş ve yaban hayatı koridorlarını tamamen ortadan kaldırmıştır. Üst kotlarda "Yeşil Yol" projesi kapsamında açılan yolların hafriyatlarının denetimsiz bir şekilde meralara ve yamaçlara dökülmesi, yaşanan yoğun yağışla birlikte tonlarca malzemenin dere yataklarına taşınmasına ve taşkınların şiddetini katbekat artırmasına neden olmuştur.

Bununla birlikte, Fırtına Vadisi'nin doğal sit alanı olmasına rağmen koruma amaçlı imar planının 1998 yılından bu yana tamamlanmamış olması, bölgede denetimsiz ve kaçak yapılaşmanın önünü açmıştır. Altyapıdan yoksun yüzlerce bungalov ve konaklama tesisinin atıksularının doğrudan Fırtına Deresi'ne deşarj edilmesi, derenin ekosistemini ve nesli tehlike altındaki deniz alası gibi türleri yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır.

Yaşanan bu felaket; bilimsel verilerden, sivil toplumun uyarılarından ve koruma statülerinden uzak, rant odaklı bir kalkınma anlayışının sonucudur. Bu çerçevede, afetin nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılması, sorumluların tespiti, mağduriyetlerin giderilmesi ve Fırtına Vadisi'nin ekolojik geleceğinin güvence altına alınması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, Çamlıhemşin'de yaşanan sel felaketinin temel nedenlerini (arazi kullanımı, dere yatağına müdahaleler, yol ve tünel inşaatlarının etkisi vb.) ortaya

koyan kapsamlı bir teknik inceleme yapmış mıdır? Varsa, bu incelemenin sonuçları ve dayanak belgeleri nelerdir?

2. Sel felaketinde konutları, iş yerleri, tarım arazileri ve hayvanları zarar gören yurttaşlarımızın sayısı kaçtır? Oluşan maddi hasarın dökümü nedir? Mağduriyetlerin giderilmesi için hazırlanan acil eylem planının bütçesi ve uygulama takvimi nedir?
3. Çamlıhemşin–Ayder yolu ve tünel projeleri için verilen “ÇED Gerekli Değildir” kararının tarih ve sayısı nedir? Bu karara esas teşkil eden Proje Tanıtım Dosyası’nın (PTD) ve projeye sonradan eklenen ikinci tünel (Hala Tüneli) için hazırlanan teknik raporların bir suretini kamuoyu ile paylaşacak mısınız?
4. Projeye üçüncü bir tünel ekleneceği iddiası doğru mudur? Doğru ise, bu değişiklik için ÇED/ÇED değişikliği süreçleri başlatılmış mıdır? Süreç bilgileri ve takvimi kamuoyuyla paylaşacak mısınız?
5. Ardeşen girişinden Tunca Vadisi’ne uzanan ek bağlantı revizyonla projeye eklenmiş midir? Eklenmişse bunun için ayrı bir PTD/ÇED yürütülmüş müdür? Bu bağlantı nedeniyle gündeme gelen kamulaştırmaların parsel listesi, alan büyüklüğü ve maliyeti nedir? Sosyal etki değerlendirmesi yapılmış mıdır?
6. “Yeşil Yol” projesi kapsamında üst kotlarda açılan yolların inşası sırasında ortaya çıkan hafriyatın denetimsiz şekilde meralara ve yamaçlara dökülerek sele neden olduğu iddialarına yönelik Bakanlığınızca yapılan tespitler ve uygulanan yaptırımlar nelerdir?
7. Doğal sit alanı olan Fırtına Vadisi’nde koruma amaçlı imar planının 1998 yılından beri tamamlanamamasının gerekçesi nedir? Bu plansızlığın teşvik ettiği iddia edilen kaçak ve ruhsatsız yapılaşmaya yönelik denetim, yıkım ve yaptırım istatistikleri nelerdir? Bölgede tespit edilen kaçak yapı sayısı kaçtır?
8. Bölgedeki ruhsatsız konaklama tesislerinin ve diğer yapıların atıksu altyapısı bulunmakta mıdır? Bu atıksuların Fırtına Deresi’ne karışarak deniz alası gibi hassas türleri tehdit etmesine yönelik ne gibi önlemler alınmaktadır?
9. Proje kapsamında dere yatağına ve yamaçlara inşa edilen yüksek duvarların yaban hayatı geçişlerini tamamen kestiği iddiası doğru mudur? Projede bu olumsuz etkiyi azaltacak ekolojik köprü, menfez gibi çözümler öngörülmüş müdür ve bunların işlevselliği denetlenmiş midir?
10. Bölgedeki doğa tahribatına yol açan, sel riskini artıran proje ve uygulamaları onaylayan veya denetim görevini ihmal eden kamu görevlileri hakkında herhangi bir idari soruşturma açılması planlanmakta mıdır? Projenin yüklenicisi olan Cengiz İnşaat firmasına yönelik yapılan denetimler ve uygulanan idari yaptırımlar nelerdir?